

ss-6

T V I R T I N U:

LIETUVOS TSR PROKURORAS

II klasės valstybinis justicijos patarėjas

(A. KAIBELIS)

1970 m. rugsėjo mėn. 14 d.K A L T I N A M O J I I Š V A D A

baudžiamojoje byloje Nr. 300, kurioje kaltinamas

B A J O R A S Napalys, Romo s.,
pagal Lietuvos TSR BK 68 str. 1 d.

1970 m. sausio 25 d. Lietuvos TSR Ryšių ministerijos Vilniaus pašto pervežimų skyriuje muitinės apžiūros tvarka buvo apžiūrėtas, kaip įtartinas esant prekinių įdėjų, laiškas, adresuotas A. Šmigelskiui į Kanadą su nurodytu siuntėjo adresu: Lietuvos TSR, Zarasų rajono Taurų kaimas, Skobas Jonas. Kadangi buvo pastebėta, jog laiško turinys antitarybinis, jis buvo sulaikytas ir persiustas į Valstybės saugumo komitetą prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos.

Laiško autoriaus paieškos metu nustatyta, jog jį parašė Bajoras Napalys, Romo s. 1970 m. liepos mėn. 9 d. Bajoras N.R. suimtas ir patrauktas šioje baudžiamojoje byloje atsakomybėn.

Parengtiniu tardymu n u s t a t y t a:

Bajoras Napalys, Romo s., siekdamas susilpninti Tarybų valdžią, parašė ir 1970 m. sausio mėn. 23 d. paštu išsiuntė savo giminaičiui A. Šmigelskiui į Kanadą anoniminių antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką.

Laiške Bajoras N.R. šmeižia TSRS valstybinę ir visuomeni-

2.

nę santvarką, iškraipytai, šmeižikiškai nušviečia Tarybinės vyriausybės ir TSKP vidaus bei užsienio politiką.

Taip, jame šmeižikiškai aprašomos materialinės žemės ūkio darbuotojų sąlygos, juodinama kolūkinė santvarka. Kuriamos kolūkinės gyvenvietės vadinamos "baudžiavos lageriais". Iš antitarybinių-šmeižikiškų pozicijų vertinami 1940 metų revoliuciniai įvykiai Lietuvoje. Nacionalinių ginkluotų gaujų antiliaudinė veikla pokario metais vaizduojama kaip kova už "laisvę". Liaupsinami fašistinės Vokietijos karo veiksmai prieš Tarybų Sąjungą. Taip vadinamas "laisvasis pasaulis" raginamas imtis prieš TSRS ginkluotų priemonių ("parako").

Pabaigoje Bajoras N.R. adresatui nurodo, jog laiške išdėstytojos jo mintys yra teisingos ir prašo jas paskelbti "laisvojo pasaulio" spaudoje ir knygose.

(b.l. 2-4, 5, 8-9, 31-32, 37-39, 42-44, 49-53, 55, 65-68, 72-73, 74-75, 76-77, 80-81, 94-97, 104-108, 115-117, 129, 131)

Pareikštame kaltinime Bajoras N.R. kaltu save prisipažino ir paaiškino, jog neigiamos pažiūros tarybinės santvarkos atžvilgiu pas jį susiformavo jo tėvo - stambaus žemvaldžio - auklėjimo įtakoje. Vėliau - besiklausant antitarybinių užsienio radijo stočių laidų. Lemiamą įtaką tam, jog jis parašė ir išsiuntė A.Šmigelskiui antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką, turėjo paminėto A.Šmigelskio laiškas, atsiųstas savo laiku iš Kanados jo žmonos motinai Emilei Jankauskienei, kuriame autorius gyrė gyvenimo sąlygas kapitalistinėse šalyse.

(b.l. 48-53, 65-68)

Be to, Bajoro N.R. kaltė įrodoma sekančiu:

Pravesta rašysenos ekspertizė nustatyta, jog antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką, adresuotą A.Šmigelskiui į Kanadą, parašė Bajoras Napalys, Romo sūnus.

(b.l. 94-99)

3.

Šiame laiške nurodyti autoriaus biografijos duomenys pilnai atitinka kaltinamojo Bajoro N.R. faktinėms gyvenimo aplinkybėms.

(b.l. 5, 19, 23, 24-26, 27, 28, 29-30, 33-35, 78-79).

Buto kratos metu pas Bajorą N.R. buvo rastas A.Šmigelskio laiškas, adresuotas Bajoro N.R. žmonos motinai Emilei Jankauskienai, kuriame autorius giria gyvenimo sąlygas Kanadoje, šmeižikiškai atsiliepia apie Tarybų Sąjungos ekonomiką, lygindamas ją su JAV. Kaip tvirtina kaltinamasis Bajoras N.R., būtent jo poveikyje jis parašė antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką.

(b.l. 8-9, II5-II6, I29)

Liudytojai Jankauskienė E.P. ir Bajorienė E.E. parodė, jog jų giminaitis A.Šmigelskis iš Kanados buvo joms atsiuntęs nurodytą laišką.

(b.l. 82-83, 76-77)

Liudytoja Latvėnienė S.J. - Šmigelskio Alfonso sesuo - parodė, jog jos brolis Šmigelskis Alfonsas iš Tarybų Sąjungos išvyko 1944 metais ir šiuo metu gyvena Kanadoje, iš kur jai ir kitiems giminėms siunčia laiškus.

(b.l. 80-81)

Kaip matyti iš Šmigelskio laiškų, rašytų seseriai S.Latvėnienai, turinio, jų autorius daugelyje atvejų liaupsina materialines gyvenimo sąlygas Kanadoje ir JAV, priešpstatydamas jas Tarybų Sąjungos sąlygoms.

(b.l. I20- I24, I29)

Taip pat buto kratos metu pas Bajorą N.R. buvo rastas jo rašytas ir šių metų sausio mėnesio 27 dieną pasiųstas A.Šmigelskiui laiškas, sugražintas iš Kanados, nesuradus adresato. Jame Bajoras N.R. teiraujasi, ar A.Šmigelskis gavęs jo pirmąjį, tai yra antitarybinio-šmeižikiško turinio, laišką.

(b.l. 8-9, II6-II7, I29)

Tai, jog Bajoras N.R. parašė ir išsiuntė Šmigelskiui Alfonsui į Kanadą antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką, turėdamas tyčią susilpninti Tarybų valdžią, įrodo ir padarytų nusikalstamų veiksmų objektyvioji pusė bei neigiama jo visuomeninė-politinė charakteristika.

Taip, laiške Bajoras N.R. apibendrintai iš antitarybinių - šmeižikiškų pozicijų nušviečia Tarybų Sąjungos vidaus gyvenimą, vertina užsienio politiką, nagrinėja 1940-41 karo bei pokario metų įvykius, teisina ginkluotų nacionalistinių gaujų veiksmus, idealizuoja privatinę nuosavybę. Prašo laiške išdėstyta mintis paskelbti taip vadinamo "laisvojo pasaulio" spaudoje. Savo asmeniniu materialiniu gyvenimu nesiskundžia.

(b.l. 5).

Bajoras N.R. yra kilęs iš buožės šeimos. 1944-1945 metais slapstėsi nuo tarnybos Tarybinėje Armijoje, palaikė ryšį su ginkluotos nacionalistinės gaujos dalyviais.

(b.l. 19, 23, 24, 26, 27, 28, 29-30, 33, 35)

Liudytoja Latvėnienė S.J. parodė, kad prieš kelis metus, kuomet ji buvo atvykusi pas Bajorą N.R., jis pokalbyje su ja įrodinėjo, jog geresnės gyvenimo sąlygos buvusios buržuazinėje Lietuvoje, negu dabar, gyrėsi buvusia žemės nuosavybe.

(b.l. 80-81)

Darbovietėje Bajoras N.R. charakterizuojamas neigiamai.

(b.l. 18)

Neigiamai kaip asmenį Bajorą N.R. charakterizavo ir liudytojai Bajorienė M.A. (b.l. 69-71) ir Šakalienė J.P. (b.l. 88-89).

Nustatyta, jog Bajoras N.R. po to, kai pasiuntė Šmigelskiui antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką, š.m. balandžio mėnesį parašė jam kitą laišką su pirmojo laiško antitarybinių-šmeižikiškų prasimanymų paneigimu. Pastarojo laiško trys variantai buvo rasti pas jį buto kratos metu (b.l. 8-9, 117-118, 129). Visa tai negali būti lengvinančia jo bausmę aplinkybe dėl sekąčio:

Antrajame laiške, kurį Bajoras N.R. parašė ir pasiuntė A.Šmigelskiui į Kanadą šių metų sausio 27 dieną, tai yra praslėmus keturioms dienoms po pirmojo laiško pasiuntimo, jis nepaneigė, bet patvirtino pirmojo anoniminio antitarybinio laiško turinį bei savo autorystę (b.l. I29). Tris laiško variantus, kuriuose Bajoras N.R. mėgino paneigti savo pirmojo antitarybinio turinio laiško A.Šmigelskiui šmeižikiškus prasimanymus, jis parašė tik po to, kai buvo iškviestas pokalbiui į Rokiškio ^{rajo}saugumo poskyrį ir pabūgo galimos atsakomybės už antitarybinio - šmeižikiško turinio laiško parašymą (b.l. 8-9, 64, 65, 68, II8, I29). Be to, tuo metu, kai Bajoras N.R. rašė minimus tris šio laiško variantus, jis jau buvo gavęs savo antrąjį laišką, rašytą A.Šmigelskiui, ir sugrįžusį iš Kanados ryšium su adresato išvykimu (b.l. 8-9, 64, 65-68, 72-73, 74-75, 77, I04-I08, I29). Tokiu būdu, Bajoras N.R. žinojo, jog pagal jam žinomą adresą A.Šmigelskis negyvena ir jo pastangos atšaukti šmeižikiškus prasimanymus praktiškos reikšmės neturi.

Remiantis išdėstyta, k a l t i n a m a s:

3-2-6
B A J O R A S Napalys, Romo s., gimęs 1921 m. kovo 1 d. Rokiškio rajono Minkūnų kaime valstiečių-buožių šeimoje, lietuvis, nepartinis, su pradiniu išsilavinimu, TSRS pilietis, vedęs, anksčiau teismo nebaustas, iki suėmimo dirbęs Rokiškio rajono Nemunėlio tarybiniame ūkyje lauko darbininku, gyvenęs Rokiškio rajono Minkūnų kaime;

tuo, kad, siekdamas susilpninti Tarybų valdžią, parašė ir 1970m. sausio mėnesio 23 dieną paštu išsiuntė savo giminaičiui A.Šmigelskiui į Kanadą anoniminį antitarybinio-šmeižikiško turinio laišką. Laiške šmeižia TSRS valstybinę ir visuomeninę santvarką, iškraipytai, šmeižikiškai nušviečia Tarybinės vyriausybės ir TSKP vidaus bei užsienio politiką.

Taip, jame šmeižikiškai aprašomos materialinės žemės ūkio darbuotojų sąlygos, juodinama kolūkinė santvarka. Kuriamos

kolūkinės gyvenvietės vadinamos "baudžiavos lageriais". Iš antitarybinių-šmeižikiškų pozicijų vertinami 1940 metų revoliuciniai įvykiai Lietuvoje. Nacionalistinių ginkluotų gaujų antitarybinė veikla pokario metais vaizduojama kaip kovą už "laisvę". Liaupsinami fašistinės Vokietijos karo veiksmai prieš Tarybų Sąjungą. Taip vadinamasis "laisvasis pasaulis" raginamas imtis prieš TSRS ginkluotų priemonių ("parako"). Pabaigoje adresatui nurodo, jog laiške išdėstytos jo mintys yra teisingos ir prašo jas paskelbti "laisvojo pasaulio" spaudoje, tai yra padarius nusikaltimą, numatytą Lietuvos TSR BK 68 straipsnio I dalyje.

Kadangi byloje esamų įrodymų pakanka kaltinamąjį Bajorą Napalį, Romo s., atiduoti teisman, vadovaujantis Lietuvos TSR BPK 232 straipsniu, baudžiamąją bylą Nr.300 perduoti Lietuvos TSR prokurorui kaltinamajai išvadai tvirtinti.

Kaltinamoji išvada parašyta Vilniuje, 1970 m. rugsėjo

3 d.

VALSTYBĖS SAUGUMO KOMITETO prie LTSR MT
TARDYMO SKYRIAUS YPATINGAI SVARBIŲ bylų
vyr.tardytojas -majoras

(V.KAŽYS)

SUTINKA:

VALSTYBĖS SAUGUMO KOMITETO prie LTSR MT
TARDYMO SKYRIAUS VIRŠININKAS
pulkininkas

(E.KISMINAS)

VALSTYBĖS SAUGUMO KOMITETO prie LTSR MT
PILNININKAS
generolas-majoras

(J.PETKEVIČIUS)